"న భూతో న భవిష్యతి"

౧

'ఒకమాట అడగాలని ఉంది. కోప్పడకుండా ఉంటారా?'

'అడిగినతర్వాత చెబుతాను'

'అడిగినతర్వాత ఇంకా చెప్పడమేముంటుంది?'

'..................'

'..................'

'ఏమిటి నీ వడుగదలచుకొన్నది?'

'ఏమీలేదు. ఇన్నాళ్ళనుంచీ అంటే వండిపెట్టే వాళ్ళు, చూచేవాళ్ళు, లేక పిల్లలను తాతముత్తవలింట్లో ఉంచారు ఇన్నాళ్ళాయి. ఇప్పుడయినా తీసుకు రాకూడదూ?'

'..................'

'ఏమండి మాట్లాడరు?'

'నడుస్తున్న కాపరాన్ని ఈవిధంగా నడవనిద్దూ.'

'అంటే'

'సుఖాన ఉన్నవాళ్ళను తీసుకువచ్చి మనం కష్టపడడమూ, వాళ్ళు సుఖపడకపోవడమూ ఎందుకు? ఈ విధంగా జరిగితేమాత్రం వచ్చే నష్టమేముందీ?'

'మీ మాటలు నా కర్థంకావడంలేదు. వాళ్ళను ఎవరు కష్టపెడతారు?'

'ఎవరా? ఎవరేమిటి? వాళ్ళే కష్టపడతారు.'

'వాళ్ళు ఎందుకు కష్టపడాలెనో నా కర్థంకావడం లేదు.'

'వాళ్ళకు చాకిరి జరగాలెనా! ఇక్కడ వాళ్ళ కెలా జరుగుతుందీ?'

'బాగానే జరుగుతుంది. ఎవరికోసం జరుగుతుంది?'

'నా కెందుకు చెబుతావు?'......

'అవును. నేనూ మీరన్నమాట అర్థంచేసుకున్నాను. వాళ్ళను సరిగాచూడక నేనే వాళ్ళను కష్టపెడతానని మీ అభిప్రాయం. అవునా?'

'అలా ఎందుకు కావాలె? నీవు చిన్నదానవు. పోషణ చేయడం చేతకాదు. వాళ్ళకు సరియైన పోషణ లేకపోతే వాళ్ళు కష్టపడతారని ఎందుకుకాకూడదూ నే నన్నమాట?'

'మీరు వెయ్యిచెప్పండి! వాళ్ళనుమాత్రం త్వరలోనే తీసుకురాకతప్పదు.'

'ఏం అంత తప్పనిసరి?'

'వాళ్ళఇంట్లో వాళ్ళుండడం న్యాయమంటారా? తాతముత్తవలింట్లో ఉండడం న్యాయమంటారా?'

'ఈ పరిస్థితులలో వాళ్ళెక్కడ ఉన్నా ఒకటే!'

'అదెలా అవుతుంది? కన్నతండ్రులు మీరు మీ పిల్లలకు దూరమయిఉండడం న్యాయమెలా అవుతుంది? ఎంత బిగబట్టినా మీ మనస్సు వాళ్ళకోసం ఉవ్విళ్లూరకుండా ఉంటుందా?'

'అయితే కావచ్చు. ఏం లాభమిప్పుడు?'

'లాభంలేకేమి? అందుకే వాళ్ళను ఇక్కడికి తీసుకురాక తప్పదంటున్నాను.'

'గట్టిగానే అంటున్నావుగాని అందులో ఉన్న సాధకబాధకాలు నీవు బాగా ఆలోచించడంలేదు.'

'బాధకా లేమీ లేవు. అన్నీ సాధకాలే.'

'అలాగే. మరి పోషణమాట!'

'ఇందాకనే చెప్పారుగా, చిన్నదాన్ని నాకు తెలియకపోయినా, కన్నతండ్రులు మీరున్నారు అందులో లోపమేమీ జరగదన్నమాటే.

'ఎప్పుడూ నే నింటివద్ద ఉంటానా!'

'లేనప్పుడు మీనుంచి తెలుసుకుని నేను చేస్తాను'

'అది అంత సులభం కాదు గాని ఆ విషయం మరిచిపో.'

'ఎందువల్ల సులభంగాదో!'

'ప్రపంచకంలో సవతిపిల్లల లేని ప్రేమ పుట్టమనడమూ అసహజమే. నీవు చిన్నతనంలో ఉన్నావుగనుకా, ఏదో పిచ్చిచదువులు చదివావుగనుకా ప్రపంచకంలో పద్ధతుల్ని తల్లక్రిందులు చేద్దామనుకుంటున్నావు

గాని నీ మనస్సు నీవు తెలుసుకోవడంలేదు.'

'మీరు చెప్పింది కాదనడానికి వీలులేదు. కాని మీ రెన్ని చెప్పినా మీరు ప్రక్కన ఉన్నతరువాత ఇతరుల అనుమానాలుగాని, తెలివితక్కువ పనులుగాని ఏమీ పని చేయవు.'

'ఎవరు చెప్పగలరూ? ఆ పరిస్థితులు న్యాయని తోచినప్పుడు నేనే తీసుకువస్తాను.'

'మరిమీరు తీసుకురాకపోబట్టే నేను చెప్పవలసి వచ్చింది.'

'కాని తీరా తీసుకువచ్చింతర్వాత అప్రతిష్ట పని అవుతుంది సుమా! ఎందుకు లేనిపోనిది తెచ్చి పెట్టుతావు పోనిద్దూ. కడుపులో చల్ల కదలకుండా కూర్చోలేక, బజారునపోయే పీడా మాయింటిదాకా వచ్చిపొమ్మని.'

'అప్రతిష్ఠే అనుకోండి. అదంతా నాదేగా?'

'నాకూ భాగముంటుంది.'

'అందుకనే. నాఅంతట నేనే తీసుకురమ్మంటు న్నానుగా, నావల్ల అప్రతిష్టకు కారణాలు కలగవను కోండి'

'ఏమోనబ్బా!'

'చూడమన్నానుగా. తరువాత అందురుగాని'

'ఇహ తరువాత అనేదేమిటి? నలుగురిలో తల వంపులే.'

'నావల్ల లోపంలేకుండా చేస్తాను. మీరుమాత్రం తీసుకురాకతప్పదు.'

'చాలా గట్టిపట్టుపట్టావు. ఎన్నాళ్ళనుంచీ ఆలో చిస్తున్నావేమిటి?'

'ఈ ఆరునెలలనుంచీ మీరే తీసుకువస్తారనుకుంటు న్నాను.'

'నాకుమాత్రం వాళ్ళను వదిలిఉండడం సుఖమనుకు న్నావా యేమిటి? పిల్ల నా మాలిమికూడానూ. నా దగ్గరతప్ప పడుకుండేదేగాదు. తల్లిదగ్గర ఏం పాలు తాగేదా'

'అయితే ఎప్పుడు తీసుకువస్తారు?'

'అనుకోంగానే అయినట్టేనా? మా అత్తగారేమం టుందో?'

'ఏమంటుందేమిటి? పిల్లలను తండ్రిదగ్గరకు పంప నంటుందా?'

'పంప ననదనుకో? పిల్లలకు జరగదనీ, పిల్లలు తన మాలిమి అనీ ఏవో ఆటంకాలు చెప్పరూ? ప్రపంచ కంలో సవతిపిల్లలను సరిగా చూచిన సవతితల్లి లేనపుడు ఆవిడ సవతితల్లిదగ్గరకు పిల్లలను సులభంగా పంపిస్తుం దంటావా?'

'ఆలా అయితే, నేనూ మీరూ ఇద్దరంవెళ్ళి ఆమెకు నచ్చచెప్పి తీసుకువద్దాము.

'నీవుకూడా వస్తావా? సవతిపుట్టింటికి?'

'తప్పేముంది? మన పిల్లలున్నచోటికి మనం వెళ్ళి తాము? వాళ్ళనుటుకు మనకేం పరాయివాళ్ళా?'

'సరే ప్రయత్నంచేద్దాం కానీ'

'ఎప్పుడూ? రేపు వినాయకచవితికి వెళ్ళాలి.'

'సరే. ఆలాగే కానీ.'

౨

'ఏమండీ! వచ్చి నాలుగురోజులయింది. నాకు చాలా తొందరపనులున్నాయి. పిల్లలను తీసుకువెళ్ళుదా మని'

'ఎందుకూ ఇప్పుడు?'

'ఎందుకేముందీ? అక్కడే ఉంటారని'

'ఏమిటీ? అక్కడే ఉంచుకుంటారా?

'అదే ఆలోచన.'

'ఇదేమిటీ? ఈ ఆలోచన ఎవరు చెప్పారు?

'మేమే అనుకున్నాము.'

'మీ పిల్లలను మీరు తీసుకువెళ్ళడానికి నా అభ్యం తరం ఏమీ ఉండదనుకోండి. వాళ్ళ కక్కడ ఏలాజరి గేదీ ఆలోచించారా! బుడబుడ తీసుకువస్తే తరువాత ఇబ్బందులవుతాయి.'

'ఏలా జరగడమేమిటండీ అమ్మగారూ? మహారా జులలాగా జరుగుతుంది నాకర్లను తక్కువా? చాకర్లకు తక్కువా?'

'ఎవరూ తక్కువగాదు జరుగుతుందే అనుకో. నీవు చిన్నదానవా? నీచేత ఏమవుతుంది చెప్పూ?'

'చేతయినా కాకపోయినా చేతనయినవాళ్లతో నే

లేక్క... ఏలాగోలా చేసుకుంటాము. వాళ్ళకు ప్రత్యేకంగా ఏంచెయ్యాలి. చెయ్యాలిసి వచ్చినప్పుడు చేసుకోకపోతేమటు కెలాగు?'

'నిజమేననుకో. ఇప్పుడు ఇక్కడ ఉంటేమాత్రమేమీ అంట?'

'ఎక్కడున్నా ఒకటే. వారికీ పిల్లలు దగ్గరుండాలెనని ఉంటుందా? వాళ్ళుమాత్రం ఇప్పటినుండీ తండ్రికి ఎందుకు దూరంగాఉండాలె?'

'ఎందుకా? వాళ్ళ ఖర్మమమ్మా. పెట్టిపుట్టవద్దూ! లేకపోతే ఈ పసితనంలోనే తల్లి కరువు గావట మేమీ?'

'నిజమే. మీరు కంటతడిబెట్టిమాత్రం ఏంలాభం చెప్పండి అమ్మగారూ! నేను మీకు చెప్పవలసినదాన్ని గాను. తల్లీలేక, తండ్రికీ దూరంగావడం ఇంకాకష్టము అవునంటారా? కాదంటారా?'

'అవుననుకో. తప్పనిసరి అయినపుడు ఏంచేస్తాం చెప్పు.'

'అంత తప్పనిసరేమీ?'

'చిన్నతనం గనుక తెలియదుగాని పిల్లలను పోషించడం ఎంతకష్టం? కడుపునపుట్టిన వాళ్ళను పోషించడానికే ఎంతో ఓర్పుకావాలె. ఇహ...నిన్నేమి నే ననలేనుసుమా! కాని ప్రేమ అనేది ఉండడం చాలా తక్కువ ప్రపంచకంలో. అందుకంటున్నాను.'

'మీ అల్లుడుగారితో చెప్పినమాటలు మీతోనూ చెప్పుతున్నాను. నా లోపంలేకుండా చేస్తాను. పిల్లలూ తండ్రీ ఒక్కచోటఉండడమే నేను కోరేది. అలా జరగడానికిమాత్రం మీరేమి అభ్యంతరం చెప్పవద్దు అమ్మగారు!'

'మంచిముక్కే చెప్పుతున్నావు తల్లీ. నీ సంగతి ఈ నాలుగురోజులలోనే తెలిసింది. నీ దగ్గరకు పంపించడానికి నాకేమీ అభ్యంతరంలేదు. కాని పిల్లలను వదలి నేను ఉండలేను. అదీగాక ఈ రెండుమూడేండ్లనుండీ నా మాలిమి అయినారేమో వాళ్ళూ నన్ను వదిలి ఉండరు.'

'అలాఅయితే మీరుగూడారండి. వాళ్ళు నా మాలిమి అయిందాకా ఉందురుగాని.'

'ఇక్కడ ఏలాజరుగుతుందమ్మా? ఈ పిల్లలు నా మాలిమే.'

'కొన్నాళ్ళుండి రావచ్చు. ఈ పిల్లలకోసం, ఆ పిల్లలకోసం అక్కడా ఇక్కడాగూడ ఉండకతప్పదు మీకు వీళ్ళు పెద్దవాళ్ళయిందాకా ఏలాగోను.'

'మీరు భార్యాభర్తలు గట్టిపట్టుపట్టారుగాని నాకేమి ఇష్టంగాలేదు.'

'మీరు మారుమాటచెప్పకండీ అమ్మగారూ. ఇహ మనం వెళ్ళకతప్పదు.'

'ఈరోజే బాగుంది బయలుదేరుదాం మరి.'

'ఇవ్వాళనే నా ప్రయాణం? ఇద్దరూకలిపి మంచి ఎత్తుగడ ఎత్తుకువచ్చారే. ఎల్లుండి మంచిదేగా. ఆ రోజున చూద్దాము పెద్దవాడితో గూడా చెప్పి. సరేనా?'

'అలాగే కానీయండి.

3

'రెండోపెళ్ళి పెళ్ళాముఅంటేనే అంత స్వతంత్రం వస్తుందా ఏమిటే వెంకాయకా?'

'ఎవరి సంగతీ?'

'రామనాథంగారింట్లో సంగతేనే. ఆ అమ్మాయి కాపరానికివచ్చి ఇంకా సంవత్సరం పూర్తిగాకాలేదు. ఆయన ఆ అమ్మాయిమాట అడుగుదాటడుట.'

'ఏం జరిగిందేమిటి?'

'ఏమీలేదు. పిల్లలను తీసుకువచ్చిందాకా ఒకటే నేపుకుతిన్నదటే. ఆయన వద్దంటూనే ఉన్నాడుట. వచ్చినప్పటినుంచీ వాళ్ళను ఒకటేవేధించుకు తినడముటే.'

'ఎవరు చెప్పారే కొవ్వమ్మ ఈ అబద్ధాలన్నీ నీకూ? లేక నీవు స్వయంగాచూశావా?'

'సూరయ్యగారి సోమిదేవి చెప్పిందే. అదేమో చూసిందిట.'

'దానిమాటా! బలేపని. దానిమాట ఎప్పుడూ నమ్మబోకు. కొంపలుముంచే కొరివిఅది. నేను కళ్ళారా చూశానే ఈ సంగతులు ఎవరుచెప్పారా అనుకుం

టున్నాను అదా? దాని మాటలు నూటికి నూరూ అబద్ధాలే.'

'అట్లాగు లేం?'

'నిక్షేపంగా చిన్నపిల్లయినా అంతఓర్పుతో పిల్లలకు సర్వచాకిరీచేస్తున్నదే. ఎవరుచేస్తున్నారు చెప్పమ్మా.'

'నిజంగా?'

'అవునే. పిల్లలను ఏమరదు చూడూ. మనం ఎన్ని కబుర్లు చెప్తూవున్నా పిల్లలు ఇంటికివచ్చేవేళకు ఇక్కడ ఉంటుందేమో చూశావా? ముసలమ్మకు వాళ్ళపని ఒప్పజెప్పడ మెందుకని తానే పరుగెత్తివెళ్ళుతుంది. రోజూ తలగువ్వి నీళ్ళుపోయడం, అన్నంపెట్టడం, అవీ ఇవీ చేసిపెట్టడం, పడుకోబోయేముందు దీపంముందర కూచోని కాసేపు చదువుజెప్పడం, ఎవరు చేస్తున్నారే ఈ పనులు ఈ రోజులలో? ఒక్కొక్కరు సవతిపిల్లల కంచాలలో అన్నమే పెట్టరు?'

'నిజమేనే! నేనూ ఈలాగే అంటే సోమిదేవితో, ఆవిడ ఆలా పరుగెత్తుకువెళ్ళడం తానులేకుండా చూచి ఆ ముత్తవతల్లి వాళ్ళకేమైనా పెట్టుతుందేమోనని అన్నదే.'

'ఓసి దానిమొహంమండ దానిమాట చెప్పకే. నిన్న గాదులే నేను వెళ్ళివచ్చింది వాళ్ళయింటికి! పిల్లవాడు పదేళ్ళవాడయినాడు గనుక ఆ అమ్మాయికి బాగా మాలిమి కాలేదుగాని, పిల్ల సవితితల్లిని వదిలిఉండదే. పిన్నిపిన్ని అని ఆ అమ్మాయినే చుట్టుకునిఉంటుంది.'

'అలాగా?'

'ఆ పిల్లల ముత్తవతల్లితో కొంచెంసేపు మాట్లాడాను. ఆవిడా ఆమాట ఈమాట చెప్పి 'ఏమోనమ్మా! పెళ్ళాంబోయి అఘోరిస్తున్నా మా అల్లుడికి బంగారం దొరికిందమ్మా! ఒకపని ఒకరిచేత చెప్పించుకోదు గదా! అదేమిపిల్లో నేనుచూడలేదు. చదువుకున్న వాళ్ళకు నీలుగుంటుంది. పెద్దవాళ్ళంటే గౌరవంఉండ దంటారు. అలాంటిగుణం మందుకైనాలేదుగదా! అందరికీ తలలో నాలికలాగుంటుంది. తల్లిపోయినా మా పిల్లలూ అదృష్టవంతులే అనుకుంటున్నాను ఒకవిధాన. రాజ్యం నాదగ్గర పడుకోవడమే మానేసిందమ్మా అదేమి చోద్యమో! పినతల్లిని ఒదిలిరాదు' అని చెప్పింది. ఏదైనాఉంటే ఆవిడ మాటమాత్రమైనా రానీయకుండా ఉంటుందా? ఒకటుందే కావమ్మా. మగవాడైనవాడు ఎప్పుడూ చెప్పిచేయించలేడనుకో దాని మనస్సులో లేకపోతే.'

'మరి దానిదుంపతెగ అది ఆలాచెప్పిందేమే వెంకాయమ్మా?'

'అదిలే? దానిచెల్లెలొకతె సవతిపిల్లలను ఇంటికి రానీయకుండా నానాబాధలు పెట్టుతున్నదా? మిగిలిన సవతితల్లులందరూ దానికంటే చెడువాళ్ళని లోకం అనుకోవాలెనని దాని తాపత్రయమే. దాని తాపత్రయం అది ఏట్లో బడ.'

'నీవు చెప్పినవన్నీ నేనూ దానితో అన్నానే అంటే అది అంత నటన లోపల అంతా కుళ్ళేనన్నదే? దానికెక్కడ ఉన్నయ్యో పళ్ళు?'

'ఎంతంత వాళ్ళయినా ఉంటారు. చెప్పగానే వాళ్ళమాటలు నమ్మగూడదు సుమా! వెళ్ళివస్తానే కావమ్మా గొడ్లు వచ్చేవేళయింది.'

౪

'డాక్టరుగారు వచ్చారా?'

ఇప్పుడే వచ్చివెళ్ళారు. జ్వరంఏమీ తగ్గలేదు. ఐనా ఏమీ భయపడ నక్కరలేదని చెప్పారు.'

'ఏం భయపడకపోవడమో? ఇంతవరకూ ఏమీతగ్గ పద్ధతికనపడలేదన్న మాట.'

'మీరు ఇప్పుడే వస్తారు. ఉండమన్నాను. మళ్ళీ వస్తానని సోమయాజులుగారింటికి వెళ్ళారు.'

'తిరిగీ వచ్చేటప్పుడు ఈలాగే వస్తారుగా అబ్బాయిని చూస్తానన్నా ఉండమను.'

'దొడ్లో ఉన్నట్టున్నాడు. అబ్బాయి! సత్యం!! వాకిట్లో కూర్చుని డాక్టరుగారు వెళ్తూంటే చెప్పు నాయనా.'

'మూసిన కన్ను తెరవకుండా పడిఉంది. నోరు కాసేపు ఊరుకుండేదా?'

'ఈనాలుగేళ్ళలోనూ ఒక్కసారి అయినా కళ్ళు మూసి ఎరగదు. ఒక్కసారిగా ప్రళయంవచ్చినట్లు వచ్చింది ఏం కర్మమో?'

‘పిన్నీ !’

‘ఎందుకు తల్లీ’

‘మంచినీళ్లు కావాలె’

‘మంచినీళ్ళా ! పొయిమీదపెట్టాను. కాగినయి. చల్లార్చి ఇప్పుడే ఇస్తానమ్మా.’

‘ఇప్పుడు కావాలె’

‘ఎలాచెప్పు తల్లీ ! మా తల్లిగామా. పచ్చిద్రాక్ష పండు ఒకటిపెట్టనా కమ్మగాఉంటుంది?’

‘నాకొద్దు. మంచినీళ్ళివ్వు.’

‘తల్లీ ! నాన్నగారు చూశావా నీకోసం పళ్ళుతెచ్చారు నిన్న’

‘ఏడీ నాన్న’

‘ఎందుకుతల్లీ. ఇదుగో ఈ పండు తిను కమ్మగా ఉంది.’

‘నాన్నోయి. నాకు జ్వరం వచ్చింది నాన్నా.’

‘మా అమ్మే. జ్వరంవచ్చిందా? పోతుందిలే తల్లీ. డాక్టరుగారే మందిస్తారు. ఇహరాదమ్మా జ్వరం.’

‘జ్వరం నయమయింతర్వాత నేనుబళ్ళోకి వెళ్లొద్దు నాన్నా?’

‘అలాగేలే అమ్మా’

‘మొన్నటినుంచీ బళ్ళోకిపోనీయలేదు నాన్నా పిన్ని’

‘జ్వరంతో ఏలా వెళ్ళుతావమ్మా’

‘పాఠాలు పోవు నాన్నా?’

‘పిన్ని చెబుతుందిలే తల్లీ.’

‘నాన్నా. అదుగో డాక్టరుగారు వస్తున్నారు’

‘ఈలా పిలు......రండి ! దయచేయండి. నేను లేను ఈ నాలుగురోజులనుంచీని. రాత్రేవచ్చాను. నేను బయటికివెళ్ళి వచ్చేసరికి మీరు వచ్చివెళ్ళారుట ఏలాఉంది పిల్లసంగతి!’

‘కొంచెం జ్వరం తీవ్రంగానే ఉందిగాని, మరేం ఫరవాలేదు లెండి.’

‘మరేం చెడురకంగాదు గదా.’

‘పదిరోజులు పట్టవచ్చుగాని భయం అవసరం లేదు.’

‘ఏమో అన్నిటికీ మీరేఉన్నారు. నేను వచ్చి నప్పటినుండీ మనస్సు మనస్సులో లేదు.’

‘నా శాయశక్తులా పనిచేస్తాను. ఏం ఫరవాలేదు లెండి.’

‘అన్నిటికీ మిమ్మల్నే నమ్ముకున్నాము. మీశక్తికి లోపంలేకుండా చేస్తే తమసహాయం మరిచిపోము.’

‘మీరు చెప్పనక్కరలేదు. నాకు తెలియదూ.’

‘మరి సెలవుపుచ్చుకోనా ?

‘చిత్తం.

* * *

‘నాలుగురోజులు పట్టేట్లుంది. కాస్త జాగ్రతగా ఉండాలెసుమా.’

‘జాగ్రత్తగానే ఉంటాము. భగవంతుడి దయ ఉండాలె.’

‘అదికాదు నేను చెప్పేది. రాత్రి నీవు మేలుకొన్న ధోరణిచూస్తే నాలుగురోజులు అలాఉంటే నీకూ జబ్బుచేస్తుంది.’

‘ఇంతమాత్రానికేనా? ఏం ఫరవాలేదులెండి. మరెలాగ? ఏవేళ పిల్ల మేలుకుంటుందో జాగ్రత్తగా ఉండవద్దూ.’

‘మరి ఈపనీ, ఇంట్లోపనీ, ఈ నిద్రలేకపోవడమూ నీకుమాత్రం మంచిదంటావా? మా అత్తగార్నయినా రమ్మనివ్రాస్తాను.’

‘వ్రాయండి. పెద్దతోడు ఇంట్లో ఉంటుంది ఇలాంటి దెప్పుడైనా చూశానా పెట్టానా నేను ?, మనిషిని పంపితే ?

‘మనిషిని పంపితే గాభరాపడతారేమో ?

‘సరే కార్డ్రాయండి. రేపుమాపటికి వస్తారు.

* * *

‘ఎన్నాళ్ళమ్మా నేనింకా బళ్లోకి వెళ్ళకుండానూ ? పాఠాలు పోవడంలేదా ఏమిటి?’

‘ఏలాగమ్మా మరీ ? నాలుగురోజులనించేగా కాస్త మెతుకు తింటున్నదీ. ఇంక నాలుగురోజులుండి వెళ్ళుదువుగాని.’

‘పాఠాలెట్లాగే పిన్నీ. వాళ్ళుసుశీల నాకన్న మించిపోదూ ?’

‘పాఠాలన్నీ చెబుతాగా నీకునేను ? సుశీల నీవు మించిపోయేట్లు చెప్తాను.’

'ఇన్నాళ్ళనుంచీ బళ్ళోకి పోకుండా సుశీని మించి పోతే ఎంచక్కా ఉంటుందిగాదూ పిన్నీ?'

'అవునమ్మా అవును'

'ఏమిటి తల్లీకూతురూ కబుర్లు చెప్పుకుంటున్నారు?'

'రాజ్యం బళ్ళోకి వెళ్తానంటున్నది.'

'వెళ్ళుదువుగానిలే అమ్మా! బతికి బయటపడ్డావు డాక్టరుగారి ధర్మమా అని.'

'ఆ! ఆమాత్రం డాక్టరు పల్లెటూళ్ళో మన అదృష్టంకొద్దే దొరికాడు. తాలూకాబోర్డులుండగా జరిగిన మంచిపని ఇదొక్కటే అనుకుంటాను. ప్రతి పల్లెటూరికీ ఆమాత్రం డాక్టరు అవసరం సుమండీ.'

'అభ్యంతరమేమిటి? నేటికి మనపాలిటి దేవుడే ఆయన.'

'నాన్నా! అమ్మమ్మ మడిగట్టుకోమంటున్నది. ఆలస్యంలేదుట.'

'వస్తున్నా.'

౫

'మిమ్మల్నే.'

'వినపడుతూనే ఉంది.'

'ఏంలాభం? నే వాగేదాన్ని, వాగుతూనేఉన్నాను 'ఈలాగే అరిచిఅరిచి మాగేదెదూడ ఒకటి...' అనే సామెతలా ఉంది సంగతి.'

'అయితే ఏం చెయ్యమన్నావు? తిరుగుతూనే ఉన్నానా. ఏ సంబంధమూ అనుకూలమయింది కనబడక పోయే.'

'త్వరపడాలె ఏలామరి. నెలకో యెంతకో పద మూడుగూడా వెళ్ళుతుంది తెలుసునా. తర్వాత చాలా ఇబ్బందిపడాలిసొస్తుంది.'

'తిన్నఊళ్ళో పడుకోకుండా, పడుకున్నఊళ్ళో తినకుండా తిరుగుతూనేఉన్నానా!'

'బెజవాడ మానాప్రగడవారి సంబంధం అన్నివిధాల బాగుంది.'

'నిజమే. కట్నందగ్గరే మనతాహతుకు అందడంలేదు.'

'అన్నివిధాల బాగున్నప్పుడు కాస్త ఇటో అటో వారు అడిగినకాడికివ్వగూడదూ? మనకుమాత్రం ఏ పదిమంది ఉన్నారు.'

'నిజమేననుకో. మూడువేలు కట్నమూ, లాంఛనాలు ఒక అయిదువందలూ, పెళ్ళిఖర్చు పదిహేను వందలూ అల్లాటప్పా అనుకుంటున్నావేమో.'

'కానీయండి. ఏంతప్పేట్టు.'

'నిజమే కాని మనలో సంబంధాలన్నీ ధరలలోకి దిగింది.'

'అని సత్యానికి కట్నంలేకుండా సంబంధంచేసుకోండి చూద్దాము.'

'నా ఒక్కడివల్లనే అందరూ మానేశే పద్ధతి ఏమన్నాఉందా?'

'అందరూ ఆలాగేఅంటే? ఏదోవిధంగా ఒకరు చేసి చూపించేవారు ఉండాలె. ప్రచారమూ జరగాలె.'

'సరి. ఎత్తుకోవడమే నాయకులలాగా ఎత్తుకుంటావు ఉపన్యాసము. జరిగేదా పెట్టేదా?'

'నా ఉపన్యాసం మీ ముందరేగా. మానాప్రగడవారి సంబంధం నిశ్చయించుకురండి.

౬

'వియ్యాలవారికి ఉత్తరంవ్రాసి వారంరోజులయింది. సమాధానమే రాలేదే?'

'ఏమో ఎందువల్లనో? రజస్వలఅయి సంవత్సరం అయిందిగదా అని మనం తొందరపడుతూంటే వాళ్ళకు చీమకుట్టినట్లయినాలేదు. ఇంకా ఎన్నాళ్ళు ఆపడం?'

'అదే నేనూచూస్తున్నాను. వెళ్ళి స్వయంగా మాట్లాడివస్తాను. సత్యానికికూడా ఏదో సంబంధం నిశ్చయించుకుని అబ్బాయి పెళ్ళికానిచ్చి, తర్వాతనే అమ్మాయిని అత్తవారింటికి పంపితే బాగుంటుంది.'

'ఆలాగే. సంబంధం నిశ్చయించండి.'

'నీ అభిప్రాయం చెప్పు.'

'నా అభిప్రాయమా. నా మటుకు గుంటూరు సంబధం బాగుందండీ. పిల్ల బాగా చదువుకున్నదీ, అందమైందీనీ.'

'నిజమే సాంప్రదాయమైంది గూడానూ. ఆయన హైస్కూలులో నూటఎనభయ్యో ఎంతో తెచ్చుకుంటున్నాడు. కాని కట్నంలోనే కాస్త నాలీసుగాఉంది. వెయ్యిన్నూటపదహార్లకు మించడం నాచేతగా దంటున్నాడు.'

'పోనిద్దురూ! వారిస్తే మనకు వస్తుందట.మనకున్నది చాలదా? మనవాడు ప్లీడరీచేసి సంపాదించగూడదా?'

'ఏమోలే. అప్పటిమాటగదా. భగవంతుడిదయ బాగుంటే మనకున్నది చాలదూ?'

'కనుకనే ఆ సంబంధం కుదుర్చుదురూ మరో ఆలోచనలేకుండా.'

'అబ్బాయి అభిప్రాయము కనుక్కున్నావా'

'కనుక్కున్నాలెండీ. అబ్బాయి గుంటూరులో పిల్లను చూడనుగూడాచూశాడుట. మా ఇద్దరికీ ట్లూ అతే'

'సరే నాదిమాత్రము! ఏకగ్రీవంగానే తీర్మానిద్దాము'

'ఈ సంబంధం నిశ్చయించుకుందాం.

౭

'బరువుమీద బరువు ఉండకూడదంటారు. రాజ్యాన్ని ఇప్పట్లో తీసుకురావడానికి కూడా వీలుకనపడలేదు. విన్నారా?'

'ఆ విన్నా. మరేంచెయ్యడం. నీపురుడు వచ్చింతర్వాతనే తీసుకురావాలి.

'అప్పటికి అమ్మాయికి ఎనిమిదోనెల వస్తుందో ఏమో? చూడండి. ఏలావచ్చిందో? చిన్నతనం, గర్భిణి అయినందుకు అయిదోమాసంలో తీసుకురావడం ఎంత బాగుంటుందీ. తొమ్మిదోమాసంవరకు వీలుపడకపోవడం చూడండి.'

'అయిదోమాసంలోనో, ఏడోమాసంలోనో నిద్రయినా చేయించమని రాద్దాము. అక్కడ అయినా అమ్మాయికి బాగానే జరుగుతుందనుకో.'

'అయితేమాత్రం. మనింట్లో ఉండడం సహజం అనేకముంటయి. ఎంత చనువున్నా అడగడానికి వీలుండదు.'

'ఎటూ వీలుకాకుండా వచ్చింది. ఏమిచేస్తాం?'

'నన్ను తీసుకువెళ్ళేవాళ్ళున్నా ఉంటే అమ్మాయిని ఇక్కడికి తీసుకురావచ్చు. అదీలేకపాయె.

'దానికేంచేస్తాము? అప్పుడుమాత్రం అమ్మాయికిక్కడేం సౌఖ్యముంటుందీ నీవు లేకపోతే?

'నాకుమాత్రం ఆలాంటప్పుడు అమ్మాయిని వదిలి ఉంటే తోస్తుందా? ఏమయినా ఆ పరిస్థితులు లేవుగా. అనుకొని ఏంప్రయోజనం.'

౮

'ఇదుగో మనమడు. తీసుకోండి చేతులోకి.'

'నాచేతగాదులే నీచేతులోనే ఉండనీ. రాజ్యం! ఇదేమిటమ్మా మీవాడికి మూతి ఈమూలనుంచి ఆమూలకున్నదీ.'

'పోనీలే. మీ అమ్మాయి ఉందిగా పెసరపలుకులంత కళ్ళూ అదీని'

'అవునమ్మా నీపోలికే వచ్చింది ఏంచేస్తాం. చిన్నప్పుడు అంతా నీవు అట్లాగే ఉండేదానవు.'

'పిచ్చితల్లీ! నీకు చెల్లాయికదూ నీవాలాఅనోచ్చా?'

'మరి నాన్న ఆలాఅనడం దేనికీ?'

'నిన్ను ఉడికించడానికన్నారు. నాచిట్టితండ్రికంటె బాగుండేవాళ్ళున్నారా ఏమిటీ?

'పాపాయిగొలుసు వీడికివేస్తే బాగానేఉండేపిన్నీ?'

'వాడిమెడలోనే ఉండనీ. మనమడికి మీరు చేతికి ఒకగొలుసు కాలికిఒకజత చేయించారా నేను మనమడికి ఈగొలుసు ఇద్దామనుకున్నాను.'

'అవును. నీతాతసొమ్ముగాదూ.'

'వాడి తాతసొమ్మే అనుకోండి. నాచేతిమీదుగా వచ్చింది.'

'అయితే చేయించినవి చాలకనా అదికూడా వాడికిస్తానంటావు? ఇస్తూఉంటే ఎంతైనా పుచ్చుకుంటూనే ఉంటారు.'

'ఏమిచ్చావత్తయ్యా ఇచ్చాను ఇచ్చానంటావుపాపం'

'లెక్కచెప్పనా? కట్నం......'

'కట్నాలు, కానుకలు ఇస్తేనాకే ఒరిగిందేమిటీ?'

'నీకుమాత్రం ఏమీపెట్టలేదుటమ్మా?'

'అయితే పిల్లాడికేం ఒరుగుతుందే పిన్నీ?'

'వాడికీ చేయించానుగా'

'ఇదికూడా ఉంటే బాగుంటుంది లేతురూ. కాస్తలో ఏం ఆలోచిస్తారు.'

'మరి పాపాయికి ఇప్పుడు చేయించవద్దూ?'

'వీలుంటే చేయింతురుగాని. వీలులేకపోతే వీలుచూచే చేయించుకుందాము.'

'తల్లీ కూతురూ కలిసి మంచిపన్నాగమేపన్నారు.'

'నాదేంలేదు నాయనా.'

'పోనీలే మీపిన్నిదే నాయను పన్నాగమంతా.'

*　　*　　*

'చూడండి! కట్టుకోను చీరెలు అయిపోయినవి. ఈ తడవ తెనాలివెళ్ళినప్పుడు పట్టుకురావాలె.'

'అదేమిటీ? అమ్మాయితోబాటు నీకూ తెచ్చాను గామా మొన్న. అమ్మాయివెళ్ళి నెలవెళ్ళిందా?'

'నెలా పదిహేనురోజులయింది.'

'ఇంతలోనే మళ్ళీ చీరెలుకావలసి వచ్చినయ్యా.'

'ఆచీరెలు అమ్మాయి బాగున్నయి అనుకుంటే దాని పాతచీరెలు తీసుకుని అవి ఇచ్చాను.'

'దానికి జోడుచీరెలు ఇవ్వనేఇచ్చాముగా?'

'ఇచ్చాములెండి. అవి ఖరీదుగలవీ బాగున్నవి వాటి మధ్య కొంత ఉండాలె లెండి.

'అడిగిందా?'

'అడగలేదనుకోండి. ఖరీదుగలవి దాపుడుకు బాగుంటయి, రోజూ కట్టుకోవడానికి ఈ మాత్రపువి చాలునే పిన్నీ అన్నది. అయినా మనదగ్గర అడగకపోతే ఎక్కడ అడుగుతుంది చెప్పండీ.'

౬

(ఆరేళ్ళయిన తర్వాత)

*　　*　　*

'ఈ గండం గడవడం కొంచెం కష్టమేసుమా! అమ్మాయిని తీసుకొని అల్లుణ్ణి రమ్మనమని సత్యాన్ని ఉత్తరం రాయమన్నాను.'

'మీరు అలా భయపడకండీ. శేషీపాటికి నయంగా డుటః అసలు భయస్థులు మీరు.'

'భయంగాదులే. నాకు మారకంరోజులు సమీపిస్తున్నయి. నా జాతకం అక్షరాలా జరిగింది.'

'ఇదో గిలిగూడా మనస్సులో పెట్టుకోకండి. డాక్టరుగారు ఏమీ భరవాలేదన్నారు విన్నారుగదూ?'

'ఏలా అయితే అలా అవుతుంది. అమ్మాయిని రమ్మంటే మించిపోయిందేముందీ?'

'ఏమీలేదు. వస్తే ఒక నెలరోజులుండి వెళ్ళుతుంది రమ్మనండి. అమ్మాయిఉంటే కాస్త ధైర్యంగానన్నా ఉంటుంది మీకు నాకూను.'

'నాకు వేరే ఆలోచన ఏమీలేదుగాని అబ్బాయికి సంతానమే కనపడలేదు.'

'ఏమిటండీ మరీని? ఆడవాళ్ళకంటె కనాకష్టమయినారు. భగవంతుడి దయవల్ల మీకు త్వరగా నయమూ అవుతుంది. మనమలనూ, మనమరాళ్ళను ఎత్తుకునీ తిరుగుతారు.'

'సరేలే కానీ.'

*　　*　　*

'ఈలారా'

'ఆఁ. ఎందుకూ?'

'అమ్మాయి, కోడలూ ఎక్కడఉన్నారు?'

'వాళ్లో ఏదో పనిచేసుకుంటున్నారు. ఎందుకూ?'

'ఈలా కూర్చో. విషయం చూస్తున్నావుగదా! ఈ తడవ నాకు నయంగావడం దుర్లభం.'

'మళ్ళీ మొదలు ఏలాచెప్పండి! ఆభయం మనస్సులో ఉంచుకోగూడదని మీకుమాత్రం తెలియదూ? నేనువస్తేసరి ఈలా మొదలుపెడతారు. అమ్మాయిని పంపుతాను.'

'కాదులే కూర్చో! నా ఆలోచన ఏమిటంటే— కొసాకీ విను—ఎటుబోయి ఎటువచ్చినా మంచిది నీ పేర నాలుగు ఎకరాలున్నూ, పాపాయిపెళ్ళి కట్నం క్రింద రెండు ఎకరాలున్నూ ఖర్చుకు రెండువేలున్నూ వ్రాద్దామనీ. నీతో చెబుదామంటే ఎప్పటికప్పుడు ప్రసంగం రానీయడంలేదు.'

'ఆమాట జన్మకు మీరు అనుకోవద్దు. ఆలాంటిపని నా ఘటంఉండగా జరగకూడదు. నాకేమీ ప్రత్యేకంగా అవసరంలేదు. పాపాయిమాటా? పాపాయిని ఒకవిధంగానూ, రాజ్యాన్ని ఒకవిధంగానూ నేను చూడలేదు. సత్యంగూడా చూడడు. నా కంతవరకు రాదే'

'నిజమేననుకో. వాడెంత మంచివాడైనా.....'

'కోడలుమాటా? అదీ ఒకరంటిదిగాదు. అయినా ఆ విషయమే తలపెట్టకండి. వాళ్ళను నాకన్నవాళ్ళగానే పెంచుకున్నాను. కన్నతల్లికీ కొడుక్కూ వేరు పెట్టాలెనని ఆలోచిస్తారా ఎక్కడైనా? అలాగే ఇదీని.

'రోజులు ఎల్లకాలం ఒకవిధంగా ఉంటాయా ?'

'అలాగే అనుకుందాం. నాకు కన్నకొడుకే ఉండి వాడే సరిగాచూడకపోతే ఏంచేస్తాం? సత్యం విషయంలో ఆఆలోచనే అవసరంలేదు.'

'ఎప్పుడూ నీమాటే నెగ్గించుకుంటున్నావు.'

'మీదయవల్లనూ, భగవంతుడి దయవల్లనూ.

'తరువాత నాజీవానికి పడి ఏడుస్తావేమోనని'

'మీరు ఆభయమే మనస్సులో ఉంచుకోవద్దు. ఈ ఆలోచనలు మాని ధైర్యంతెచ్చుకోండి.

౧౦

(మరి నాలుగేళ్ళయిం తర్వాత)

* * *

'పిన్నీ! ఈమందు పుచ్చుకో'

'నాయనా! ఇంకా మందులెందుకు తండ్రీ?'

'కాదు. నేజెప్పినమాట విను.నీకేం భరవాలేదు. రేపీపాటికి నయమవుతుంది. మొండిజ్వరమన్నమాట గాని నీకేం భరవాలేదని డాక్టరుగారు కూడా అన్నారు విన్నావుగా ?'

'అలాగే పుచ్చుకుంటాగాని రాజ్యాన్ని, పాపాయిని, సత్యవతిని పిలుఒకసారి.

'ఎందుకూ?'

'పిలు తండ్రీ.'

'చెల్లీ పాపాయి నువ్వూ మీవదినె ఈలారండి పిన్ని పిలుస్తోంది.'

'అందరూ వచ్చారా ?

'రాజ్యం! నాయనాసత్యం.!! సత్యవతి !!! నాకు చచ్చిపోతానని దిగులులేదుగాని అదుగో పాపాయి ఉంటుంది. తల్లి తండ్రి లేని పిల్ల అవుతుందిగదా. కడుపులో పెట్టుకోండి. నా కోరిక అంతే.'

'పిన్నీ. దానివిషయమై నీవు దిగులుపెట్టుకోబోకు. నేనూ, చెల్లాయీ నిన్ను 'అమ్మ' అని పిలవలేదనే లోపం ఒక్కటిదప్ప మాకు మరోలోపం కలిగించలేదు నువ్వు. పాపాయికూడా మాతోపాటుకే. దాని సంగతి ముందూ రాజ్యంసంగతి తరువాతా.'

'పెళ్ళిఅయినా కాలేదుగదా! అయినా దాని విషయమైనముచ్చట్లు తీరలేదనిగూడా అనుకోనే అనుకోను. మీ నాన్నగారి మంచితనానా, నా అదృష్టంవల్లా మీ వల్లనే అన్నిముచ్చట్లూ తీర్చుకున్నాను. కాని దానిమనస్సులో క్షోభతప్పదుగదా! మీరే ఉన్నారు అన్నింటికీని.'

'పిన్నీ! పాపాయికి అమ్మను, నాన్నను తీసుకురాలేముగాని ఇంకేలోపమూ జరగదనుకో. అన్నయ్య సంగతి తెలుసుగదా. వదినెకూడా అలాంటిదే.'

'నాకు తెలుసుతల్లీ. అయినా మనసు ఉండబట్టక చెప్తున్నాను. సందేహం ఉండి కాదు సుమా! పాపాయి ఏడుస్తున్నది మన మాటలువిని. సముదాయించండి. అన్నింటికీ మీరేదానికి. పాపాయీ! ఈలారా తల్లీ. అన్నయ్య వదినె చెప్పినమాటలు వింటూఉండు తల్లీ. అక్కయ్యకూడా నిన్ను కనిపెట్టిఉంటుంది.'

'ఏమిటే పిన్నీ మరీని. పసిదాన్ని, దాన్ని మరీ ఏడిపిస్తావా? దిగులుపడదూ?'

'లేదులే తల్లీ. ఆడుకోపోయి. నాకు నయమవుతుందిలే పో. ఏడవకు పో.'

— మొదలి వెంకటసుబ్రహ్మణ్య శర్మ.

ప్రేమరత్నము

కనుఁగొన్న యట్లుగా కలగాంచితిని
గద్గదస్వరముతోఁ గలవరించితిని
మెరసినచోటెల్ల మెఱపులో వెదకి
దొఱకిన మణినెల్లఁ దొలిచిచూచితిని॥
ఇన్నింటగనరాని యీ రత్నమూర్తి
కన్నీటిలోననేఁ గానవచ్చుటకు
తాత్పర్యమేమని తలపోయుచుండ
నా ప్రేమరత్నమా నవ్వుచున్నావ॥
కొదువలన్నియుఁదీర్చు గోపాలమూర్తి
నీతోడ నిత్యంబు నెనరొందునట్లు
భవదంక మేవేళఁ బాయనియట్లు
ప్రేమ జూపించుమో ప్రేమస్వరూప॥

—రాజ్యలక్ష్మి.